

יום ה', ז' בכסלו תשע"ו (12 בנובמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

מחר, ב-ח' בכסלו, 30 שנה ליום מעצרו ע"י שלטון ארה"ב, ובערב שבת פרשת "ויצא", בעז"ה ובשעה טובה, ייצא **יונתן פולארד** מכותלי בית הכלא לחופשי, עם מגבלות שאינן מובנות. אך דבר אינו מובן בכל הפרשה הזו.

פרשת פולארד, שהסעירה את הציבור היהודי בעיקר בארץ ובארה"ב, נתפסת כ"גלגול מחדש" של **פרשת דרייפוס** מסוף המאה ה-19. אלא שאז שלטון צרפת האנטישמי היה מוכן להודות על הטעות והעוול שהוא עשה לדרייפוס ולמשפחתו (ולעמו, עם ישראל). הפעם, שלטון ארה"ב הידיוותי (!) פעל נמרצת נגד כל צדק וממשיך לעשות כך כאשר אינו מוכן להרשות לפולארד – בשלב זה לפחות – להגשים את חלום חייו ולעלות ארצה.

ושמא נחשוב שכל הזעם מופנה לפולארד כאדם יחיד – הזעם מופנה אל כלל ישראל, אלה שגאים להזדהות כיהודים ואלה שלא, כאחד. ואולי אולי לא בכדי, ראשי התיבות של שמו של פולארד הם כראשי תיבות של "עם ישראל" באנגלית: **the Jewish People**.

פולארד, שפעל למען בטחון ישראל, העביר מידע ששימש רבות את המדינה. בין השאר, שימש מידע זה להיערכות הגנתית מפני **נשק להשמדה המונית** של ארצות ערב ואף לפעולות התקפיות, שהידועה שבהן היא הפצצת מפקדות אש"ף בתוניסיה ב-1 באוקטובר **1985** במסגרת "מבצע רגל עץ", כתגובה לשורה של פיגועים שביצע הארגון.

הכוס אינה מלאה, אך גם אינה ריקה.

יש לברך על הכוס.

ובעניין ברכות, בין ברכות השחר שפולארד, יחד עם כל יהודי מתפלל, אומר כל בוקר:

"ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם שלא עשני עבד."

[מחר, הוא ידגיש במיוחד **2 ברכות נוספות: "ברוך אתה ... מתיר אסורים."** **ברכת הגומל**.]

אז אסיר היה אך לא עבד. מה משמע?

על כך המאמר הבא:

= הרב משה לוונטל - "מעשה שהתרחש לפני כשנתיים וחצי שלוש בזמן (נכתב בתחילת שנת 2015, מג), שזכיתי לרכז מסע שורשים תורני לגרמניה. והמסע שלנו סייר בפרנקפורט ומדינות בדרום גרמניה וצפון רומניה, בברלין והמבורג. עצרנו במחצית הדרך במחנה הריכוז הידוע לשמצה **בוכנוולד** ותוך כדי שאנו מסיירים שם ולומדים על המקום ועל מה שעולל לנו האויב הנאצי ימ"ש ניגש אלי בחור צעיר מתוך החבורה, בחור כבן 20 חסון, המסתכל ימינה ושמאלה ואמר מה זה פה? למה לא נלחמו? היו כאן הרבה יהודים. למה הם לא נאבקו ולא מרדו בנאצים? השתקתי את כל הקבוצה והעלתי בפניהם את השאלה.

"לו עמי שמע לי ישראל בדרך יהלכו. כמעט אויביהם אכניע ועל צריהם אשיב ידי."

מתוך פרק התהלים [פ"א 14-15] שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **חמישי** בשבת

כניסת השבת (ב"ש): 16¹⁷ (י-ם): 16⁰² (ת"א): 16¹⁶ (חיפה): 16⁰⁶

צאת השבת (ב"ש): 17¹⁵ (י-ם): 17¹⁶ (ת"א): 17¹⁸ (חיפה): 17¹⁶

יום נעים ושבת שלום ומבורך!

פרשת השבוע: **"ויצא"** [בראשית כ"ח 10 – ל"ב 3]

הדף מוקדש ל**פדיון נפשם** של נעדרי וכלואי ישראל, ורפואתם השלמה לכל חולי ישראל

יום ה', ז' בכסלו תשע"ו (12 בנובמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

אמרתי לו "בחור יקר, השאלה שלך עתיקה הרבה יותר משאתה חושב, **כבר שאלו אותה על גלות מצרים ויציאה ממצרים**". בפרק יד פסוק יג בספר שמות בפרשת בשלח, "**וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-הָעָם, אֶל-תִּירְאוּ--הֲתִיַּצְבוּ וְרֹאוּ אֶת-יְשׁוּעַת יְהוָה, אֲשֶׁר-יַעֲשֶׂה לָכֶם הַיּוֹם...**"

על הפסוק הזה שואל הרב אבן עזרא: "איך יפתחו קבוצה כזו גדולה? ואיך לא ילחמו על נפשם?" העיקרון של השאלה ששואלים על השואה. והרב אבן עזרא עונה תשובה – "כי המצרים היו אדונים לישראל וזה הדור היוצא ממצרים למד מנעוריו לסבול ונפשו שפלה ולא יוכל להלחם עם אדוניו והם היו נרפים ולא אנשי מלחמה. וה' לבדו סיבב שכל העם הזכרים ימותו כי לא היה להם כוח להילחם במדבר עד שקמו דור שלא ראו דלות". והתשובה הזו היתה נכונה ליוצאי מצרים ולגם לאסירי מחנה בוכנוולד ומייצג את כל המחנות.

קצת קשה בחיי השפע שאנו חיים לדמיין מה היה שם. אחרי שבת כשרואים את שאריות האוכל של שבת ואומרים "אין מה לאכול". קשה לתאר זמן שלא היה מה לאכול.

הרב יחיאל יעקב וינברג [בעל ספר השו"ת "**שרידי האש**"] כותב שאחרי שחוסל הגטו ונכחדו עדי שמיעה וראיה, באו סופרים גיבורי עט בתלונה על שוכני הגטו שלא התלוננו על הסדיסטים שהתעללו בהם ולא אמרו "תמות נפשי עם פלשתים". המתלוננים כך אומר הרב וינברג לא בקיאים בדרך הפעולה של שונאי ישראל. ההשמדה לא באה במהירות הבזק אלא לאט לאט בדרך מכוונת עד שהגיע הקץ הנורא לא היו כאן אנשים חיים אלא צלילי אדם שמפרפרים בין חיים ומוות. הם היו בשלב שרק חיכו לחדלון שישים קץ לייסורים שלהם. כך היה החיים אז בגיא צלמוות.

.....
אחד הדרכים המקוריות והטובות ביותר לטעום מטעמה של השואה הארורה היא דרך ספרות השו"ת - **שאלות ותשובות**. בספר "**ממעמקים**", שכתב רבה של גטו קובנו **הרב אפרים אושרי**, לאחר השואה, הוא פרסם שאלות שנשאל בשואה. למשל, האם מותר לברך בגיטו ברכת השחר **ברוך ... שלא עשני עבד**.? התשובה שקשורה לכל גיבורי השואה. ובעת תפילת הבוקר כששליח הציבור אמר את ברכות השחר, כשהגיע לברכת "**ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם שלא עשני עבד**"., אמר "איך אוכל לומר זאת כשאנחנו במצב של עבדות?" הרי מי שיאמר כך יהיה לצחוק ולעג והרי צריך לכוון בתפילה ופיו וליבו יהיו שווים. איך אוכל לומר ברכה כזו? כך אמר יום יום והמתפללים הסכימו איתו. שאי אפשר לשקר לפני ה' וחלק אמרו לו 'שתוק, כי אי אפשר לשנות את התפילה'.

ואז נשאלה השאלה: האם אפשר לשנות את מטבע לשון התפילה שקבעו החכמים? והתשובה נתן אבודרהם. **רבי דוד אבודרהם**, שחי במאה ה-16 והוא מתייחס בעקרון איך להתנהג במצב הכל-כך נורא. והרב כבר קודם היה עסוק בשאלה העקרונית הזו. הוא שאל, האם שבוי צריך לברך "**שלא עשני עבד**"? שבויים יהודים היו עם אותו שאלה. והרב כתב שלא תיקנו את הברכה הזו בגלל המעמד הפוליטי של השבוי. עיקר הברכה היא מפני שאין עבד כנעני ראוי לבוא בקהל ופטור במצוות. ולכן **שבוי יהודי צריך לברך את הברכה הזו**. עיקר הברכה הזו באה **לא עבדות הגוף אלא עבדות הנפש אבל יהודי שחייב במצוות גם בשבי יכול הוא לקיים את המצוות ואם לא מקיים מחמת אונס, הרי "אנוס רחמנא פטרה" [=ה' פוטר אותו, מחמת אונס]** והוא עדיין נקרא בר מצווה וצריך לקיים את

"לו עמי שמע לי ישראל בדרך יהלכו. כמעט אויביהם אכניע ועל צריהם אשיב ידי."

מתוך פרק התהלים [פ"א 14-15] שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **חמישי** בשבת

כניסת השבת	(ב"ש): 16 ¹⁷	(י-ם): 16 ⁰²	(ת"א): 16 ¹⁶	(חיפה): 16 ⁰⁶
צאת השבת	(ב"ש): 17 ¹⁵	(י-ם): 17 ¹⁶	(ת"א): 17 ¹⁸	(חיפה): 17 ¹⁶

יום נעים ושבת שלום ומבורך!

פרשת השבוע: "**וַיֵּצֵא**" [בראשית כ"ח 10 – ל"ב 3]

הדף מוקדש ל**פדיון נפשם** של נעדרי וכלואי ישראל, ורפואתם השלמה לכל חולי ישראל

יום ה', ז' בכסלו תשע"ו (12 בנובמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

המצווה ולכן התשובה "חס ושלום לבטל ברכה זו". ודווקא כעת עלינו לברך שאויבנו יראו שאנו רואים עצמנו בני חורין הנתונים במצור ושביה וקרובה ישועתנו לבוא. [\[מקור\]](#)

[עניין הלכתי נוסף שנובע מהשואה, הוא האם יש לומר קדיש על גוי שנחשב לחסיד אומות העולם. הרב אושרי כותב כי הדבר אינו רק מותר, אלא גם בעל ערך סגולי – מצווה!] [\[מקור\]](#)

יוצא יונתן פולארד איפוא מחר. השבת היא אחת השבתות החשוכות ביותר בלוח השנה. אך בעוד שבועיים-שלושה, אורך היום מתחיל שוב לגדול. באותם הימים, פולארד ידליק את חנוכיית החירות שלו לראשונה מזה 30 שנה, ויפרסם, יחד עם כל ישראל, את נס הצלת העם היהודי מגזירות השמד של אויבינו דאז.

הוא יברך עמנו את ברכות הדלקת הנרות:
"ברוך אתה ... אשר קדשנו במצוותיו וציוונו להדליק נר (של) חנוכה."
"ברוך אתה ... שעשה נסים לאבותינו בימים ההם בזמן הזה."
(וכאן אולי ינשום עמוק ויחשוב: כן, כבימים ההם, גם לי ולנו בזמן הזה)
ובהדלקה הראשונה, בלילה הראשון:
"ברוך אתה ... שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה."

שבת שלום ומבורך,

ברכה ומרדכי

"לו עמי שמע לי ישראל בדרך יהלכו. כמעט אויביהם אכניע ועל צריהם אשיב ידי."

מתוך פרק התהלים [פ"א 14-15] שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **חמישי** בשבת

כניסת השבת	(ב"ש): 16 ¹⁷	(י-ם): 16 ⁰²	(ת"א): 16 ¹⁶	(חיפה): 16 ⁰⁶
צאת השבת	(ב"ש): 17 ¹⁵	(י-ם): 17 ¹⁶	(ת"א): 17 ¹⁸	(חיפה): 17 ¹⁶

יום נעים ושבת שלום ומבורך! [פרשת השבוע: "ויצא"](#) [בראשית כ"ח 10 – ל"ב 3]

הדף מוקדש לפדיון נפשם של נעדרי וכלואי ישראל, ורפואתם השלמה לכל חולי ישראל